

DOSPÍVAJÍCÍ UŽIVATELÉ HEROINU A PERVITINU PO 14 LETECH: ANALÝZA PSYCHOSOCIÁLNÍCH CHARAKTERISTIK

PSY117 STATISTICKÁ ANALÝZA DAT

Hynek Nedbal

443940, Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 8. 5. 2019

Seminární skupina: 03, Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Fakulta sociálních studií MU, 2018/2019

Nejen američtí vědci, ale i čeští výzkumníci provádí studie na poli psychologie. Studii provedlo Psychiatrické centrum Praha a Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika 1. LF UK. **Počátek 90. Let** došlo k nárůstu užívání drog u dospívajících a mladých dospělých. Počet problémových uživatelů drog se odhaduje na 35 až 37 tisíc.

Definice problémového uživatele drog podle EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction): „osoba užívající heroin a další opiáty, kokain, amfetamin, pervitin či injekční uživatel jakékoliv jiné drogy.“

Pro získání poznatků o psychologických, sociálních i zdravotních aspektech zneužívání drog je potřeba longitudinálních studií. Dlouhodobé studie však mají kromě finanční náročnosti i řadu metodologických nevýhod, jakými mohou být ztráta participantů z původního vzorku nebo aplikovatelnost neaktuálních dat na populaci.

Studie zaměřené na dlouhodobé vlivy drog již byly prováděny. Za zmínku třeba stojí amsterodamská kohortová studie (Termorshuizen et al., 2005), jež zjistila přibližně 27 %, na 899 participantech, úmrtnost problémových uživatelů drog do 20 let. Stejně procento participantů však dokázalo dlouhodobě abstinovat. **Predikátorem** šance k abstinenci byl věk při prvním užití drogy.

V České republice jde o první práci zkoumající dlouhodobé dopady užívání drog na život jedince. Výzkumníci použili data získaná před 14 lety od dospívajících uživatelů drog. Výzkumníci chtěli zjistit, zdali a u jak velké části vzorku problémy s drogami přetrvávají, a jestli a v čem se skupiny budou lišit. Studie navazuje na projekt „Mládež a návykové látky“ (Csémy, 1999), při níž byly získány data od 180 participantů. Jednalo se o problémové uživatele drog v průměrném věku 17,5 let, kteří byli v kontaktu se specializovanými zařízeními v Praze. Výzkumníkům se podařilo dohledat 52 osob, 42 % z celku. Průměrný věk dotazovaných byl 31 let. Z metodologických důvodů bylo potřeba porovnat dohledanou a nedohledanou skupinu. Ze zastoupených proměnných se zkoumaná skupina lišila ve vyšším poměru heroinu jako primární drogy (58,3 vs. **338,8**) a v subjektivně pocíťované síle návyku. Redukce původní skupiny by však neměla mít zásadní zkreslující dopad na výsledky.

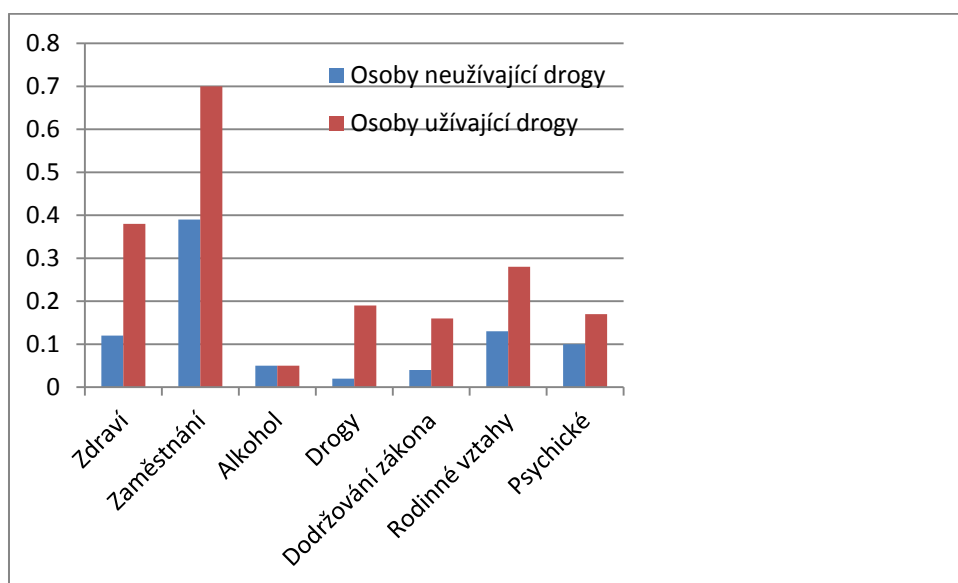
Při zkoumání adolescentů v prvním kole byl použit dotazník obsahující otázky na rodinné vztahy, vztah rodičů k návykovým látkám a životní podmínky. Byl také použit dotazník problémového chování (Windle, 1993) zkoumající opoziční poruchu, poruchu chování a poruchu pozornosti, jako ukazatelé disociačního chování. K stanovení subjektivní síly návyku výzkumníci použili Severity of dependence scale (Gosop et. al., 1995).

V současné studii bylo použito několik metod. V první části proběhl rozhovor se zaměřením na důležité události života participanta. V druhé části byl použit dotazník ASI-Lite zjišťující zdraví, zaměstnání, užívání drog, užívání alkoholu, dodržování zákona, rodiny a psychického zdraví. V poslední části ke stanovení psychologických

aspektů účastníků výzkumníci použili tyto testy. Eysenckův osobnostní dotazník v české verzi (Kožený, 1994), Dienerovu škálu životní spokojenosti (Diener et al. 1985), Rosenbergovu škálu sebehodnocení (Rosenberg, 1965), krátkou škálu depresivity (Radloff, 1977) a pětipoložkový index duševního zdraví (MHI-5, Bervick et al. 1991).

Pro zjištění rozdílů skupinových průměrů byl využit t-test, který zjišťuje pravdivost hypotéz na hladině statistické významnosti. T-test je nástrojem k určení, jestli jsou výběrová data stažitelná na celou populaci. Proto i když se rozdíly zdají dost výrazné, vzhledem k velikosti vzorku nejsou jednoznačně průkazné právě s dostatečnou pravděpodobností. Těsnost mezi proměnnými byla zjištěna Pearsonovým koeficientem korelace. Koeficient nabývá hodnot od -1 do 1. PKK počítá pouze lineární vztahy.

V době provádění studie mělo problém s drogami 13 osob z 52, čili 25 %. Problém s drogami byl definován jako užívání heroinu, pervitinu, kokainu i substitučních látek. Marihuana ani extáze se mezi tyto drogy nepočítaly. Je zajímavé, že práci mentální povahy vykonávalo víc osob s drogovými problémy, než abstinujících osob (52% vs. 38 %). Obě skupiny se shodují v nízkém problému s alkoholem a vysokém se zaměstnáním. Jde nejspíš o těžko udržitelný pracovní návyk. Statisticky významný rozdíl byl zjištěn u životní spokojenosti, což je pochopitelné vzhledem k obtížné životní změně. Je patrný silný vliv rodiny i vrstevníků. Z výsledků také vyplývá vliv drog na vzdělání, 54 % abstinujících a 77 % problémových osob dosáhlo maximálně vyučení.

	Osoba neužívající drogy	Osoba užívající drogy
Nadměrná konzumace Alkoholu u otce	37,9 %	18,2 %
Nadměrná konzumace Alkoholu u matky	3,8 %	38,5 %
Nejlepší kamarád užívá drogy	60,0 %	76,9 %
Nejlepší kamarádka užívá drogy	57,6 %	63,6 %